

Vaade Narvast

Irene Käosaar, Narva Eesti Gümnaasium

Eestikeelsele haridusele ülemineku senised probleemid

Birute Klaas-Lang

- Etnodemograafilisest olukorrast tingitud vähene vajadus kasutada eesti keelt igapäevases suhtluses Ida-Virumaal; **KEELEKESKKOND**
- Vastutuse delegeerimine järgmistele põlvedele ja/või arvamus, et eesti keele oskus ei ole selles piirkonnas vajalik; **MOTIVATSIOON**
- Kooli õppekeele valik on endiselt liiga politiseeritud ja kerkib üles alati valimiste eel; **POLIITIKA**
- Inimeste vähene informeeritus keele ja keeleõppe küsimustes, vähe on teavet selle kohta, kuidas eestikeelne õpe tegelikult toimub, seetõttu tekivad valed arusaamad ja stereotüübid; **KEELETEADLIKKUS**

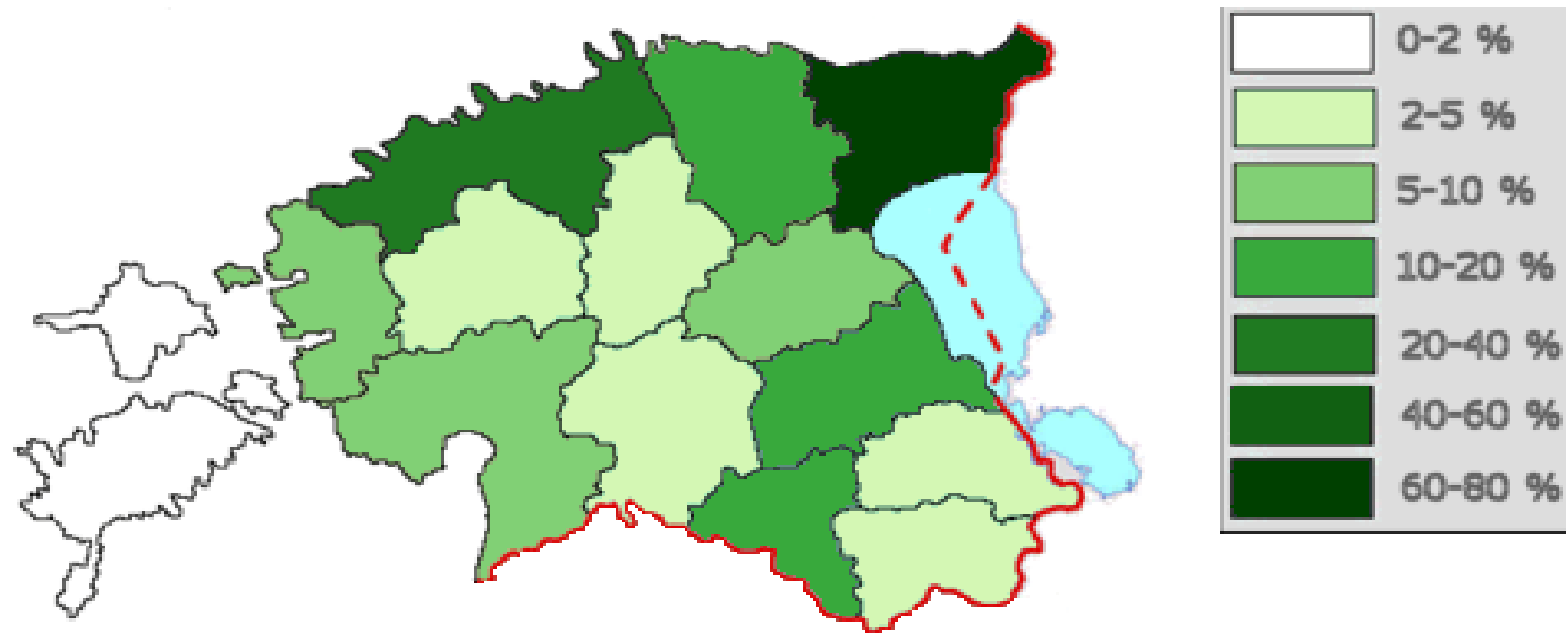
Vt Eesti keele arengukava 2011-2017 elluviimise vahearuanne 2013-2014.

http://ekn.hm.ee/system/files/Eesti+keele+arengukava+2011-2017+elluviimise_vahearuanne_2013-2014.pdf

Ilmar Tomusk „Vene kooli üleminekust eesti õppekeelele.“ – *Õiguskeel* 2019, nr 1.

https://www.just.ee/sites/www.just.ee/files/ilmar_tomusk_vene_kooli_uleminekust_eesti_oppekeelele.pdf

Venekeelne elanikkond Eestis

NARVA

- ❖ Viimase rahvaloenduse andmetel elas Narvas 2021. aasta lõpu seisuga 53 955 inimest.
- ❖ Eesti kodanikke oli 27 133 (50%), Venemaa kodanikke 18 695, määratlemata kodakondsusega 7099 ja muu kodakondsusega 1021 inimest.
- ❖ Venelasi oli 46 937, eestlasi 3107 (5,7%), ukrainlasi 1140, valgevenelasi 833, soomlasi 325 ja tatarlasi 237.

Andmeid Statistikaametist

- ❖ Nõukogude liidu aegne Narva linna elanike kiire kasv on taasiseseisvunud Eestis asendunud pideva langusega.
- ❖ Statistikaameti viimane rahvastikuproгноos Narva kohta oli pessimistlik, kuid tegelik elu on osutunud veelgi pessimistlikumaks.
- ❖ Oma eluga rahulolevaid narvalasi oli 88% ja oma naabruskonnaga oli rahul üle 90% narvalastest, aga vaid veidi üle poole neist on veendunud, et Narvas on hea elada noortel lastega peredel.
- ❖ Alla poole elanikest on rahul või pigem rahul oma tööga ning arvab, et head töökohta on Narvas leida peaaegu võimatu. Vaid 1,7% narvalasi nõustus täiesti väitega, et Narvas on kerge leida head töökohta ja vaid 8,4% olid selle väitega pigem nõus.

1920 a.

Narva võlu
ja valu...

Narvakas.. Kes ta on?

Narva on sissesõitnute linn...

Narvaka identiteeti mõjutavad:

- ❖ Geograafiline asukoht.
- ❖ Nõuka-nostalgia ja solvumine – kõigil olid töökohad, korterid, hea elu...
- ❖ Tunne, et meid on maha jäetud ja meist ei hoolita – meid on mängust välja jäetud...
- ❖ Meist tahetakse lahti saada ja meilt kõik meile oluline ära võtta – keel, haridus, töökohad, kultuur, mälestusmärgid, võimalus vabalt reisida...

Pidu

Ehitus ja areng..

- Palju suuri maju... palju kortereid, mida jagub kõigile...

Palju rõõmsaid
inimesi...

**Selged sihid õnne
poole...**

Narva elanikkond väheneb ja vananeb...

Narva elanike arvu vähenemist on mõjutanud samad tegurid, mis on iseloomulikud teistelegi Kirde-Eesti linnadele: negatiivne loomulik iive, Eesti-sisene ränne ja lagunened suurettevõtete töötajate naasmine kodukanti, mõnevõrra ka väljaränne lääneriikidesse.

Väljarännet on põhjustanud peamiselt majanduslikud tegurid (majanduse ümberstruktureerimine), aga ka ainult vene keelt kõnelevate inimeste suuremad raskused uue ühiskonnakorraldusega kohanemisel.

Eesti keskmisest suurem töötus ei põhjusta Narvas Eesti keskmisest oluliselt madalamat elatustaset, sest lihtsustatud piiriületuskord võimaldab narvalastel tegelda piirikaubandusega ning teenida naaberriikide kaupade ja teenuste hinna erinevusest.

Narva elanikkond vananeb nagu kogu Eesti rahvastikki.

Hariduselu Narvas - alusharidus

Narva lasteaedade ja munitsipaalkoolide eesti õppekeelele üleminekukava
Lähteolukorra analüüs

- ❖ Narvas on 2023. a septembri seisuga 13 lasteaeda, kus on kokku 122 rühma.
- ❖ Prognoosi kohaselt väheneb rühmade arv 2024. a septembris 5-10 võrra st järgmisel aastal on oodata 112-117 rühma.
- ❖ 2023/24.õa-l on Narva lasteaedades avatud 31 keelekümblusrühma ja 27 eestikeelse õpetaja pilootprojekti rühma 8 lasteaias.
- ❖ Õpetajate koguarv lasteaedades on 294. Tööjõukulude katmiseks täiendava finantseerimise taotlemise tulemustel on tegelik eesti keele oskus C1 tasemel 77 õpetajal (26%), mis on 17 õpetaja võrra vähem, kui C1 kinnitavat dokumenti omavate õpetajate arv.

Hariduselu Narvas - üldharidus

Narva lasteaedade ja munitsipaalkoolide eesti õppekeelele üleminekukava
Lähteolukorra analüüs

- ❖ Narvas on 7 statsionaarse õppega kooli, neist 1 on gümnaasiumiastmega.
- ❖ Tavaklasside arv on munitsipaalkoolides kokku 172. Keelekümblusklassid ja osalise eesti õppekeelega klassid on avatud neljas koolis ja neid on kokku 48 (28%) (paberite järgi 😊).
- ❖ Lisaks on Narvas kaks põhikooli, mis on riigikoolid. Seal on kokku 31 klassikomplekti. Narva Vanalinna Põhikoolis on kõik klassid keelekümblusklassid, Eesti Põhikoolis on õpe 100% eestikeelne.
- ❖ Õpetajate koguarv munitsipaalkoolides on 395. B2 keeletase on neist 83 õpetajal; C1 dokumendid on kinnitatud 162 õpetajal; keelenõuetele mittevastavate õpetajate arv 155 (~ 44%). Õpetajad, kellel suure tõenäosusega tuleb töölt lahkuda on 154. Koolijuhi hinnangul on kõrge risk, et 96 juhul keeleoskuse mittevastavuse põhjusel lahkunud õpetaja asemel ei leidu uut õpetajat.
- ❖ Tööjõukulude katmiseks täiendava finantseerimise taotlemisel on tegelik eesti keele oskus C1 tasemel 143 õpetajal (36%), mis on 20 õpetaja võrra vähem, kui C1 kinnitavat dokumenti omavate õpetajate arv.

Narva lapsevanem – kas ja mida ta loodab ja kardab?

Birute Klaas-Lang

- **ÜLDINE SKEPSIS.** Haridusreformi eesmärgi ebaselgus, kiire ajakava ning üldhariduse edasine kvaliteet. Miks nüüd ja miks sellise kiiruga?
- **SEGREGATSIOON JÄTKUB.** Üleminekut nähakse eesti ja vene õppekeelega haridusasutuste paralleelsete süsteemi jätkumisena. Eesti- ja venekeelsed (lapsed) ei puutu omavahel kokku, neil on keeleliselt erinevad suhtlusvõrgustikud ning huvitegevused.
- **IDENTITEET.** Kaugenemine kodukeelest- ja kultuurist, vene keele oskuse kadumine; omakultuuri mittetundmine.
- **Puudub MOTIVATSIOON** eesti keelt õppida. Ebaselged tulevikuplaanid – ei seota enda ja laste tulevikku Eestiga.
- **AKADEEMILINE TASE LANGEB.** Keskmesse tõuseb eesti keele omandamine, ainesisu jääb teisejärguliseks.

Narva lapsevanem – kas ja mida ta loodab ja kardab?

Birute Klaas-Lang

- **ÕPIKOORMUS KASVAB MÄRGATAVALT.** Õppeainete ainesisu omandamiseks vajalik aeg.
- **VANEMALE KOORMUS.** Eestikeelsete õppeainete arvu suurenemine toob vanematele lisatööd, vanemad tunnevad vastutust laste koduülesannete täitmise kvaliteedi eest.
- **VENE KOOL POLE VALMIS ÜLEMINEKUKS.** Haridusasutused ei suuda arvestada laste individuaalsete vajadustega, ei paku õpilastele vajalikku eesti keele tugiõpet. Muu emakeelega õpetajate eesti keele osaoskuste kehv tase, sh aktsent, piiratud sõnavara.
- **LANGEB ÕPETAJATE KVALITEET.** Koolis töötamise peamiseks valikukriteeriumiks saab ainealaste teadmiste asemel eesti keele valdamine ning suhtluspädevus eesti keeles

Narva lapsevanem – kas ja mida ta loodab ja kardab?

Birute Klaas-Lang

- **EESTI KOOL/ÕPETAJA/HUVIRING POLE ÜLEMINEKUKS VALMIS.** Eestikeelsete aineõpetajate ja lasteaia õpetajate vähene metoodiline ettevalmistus mitmekeelses klassis/rühmas töötamiseks. Väga keerulised õpikud.
- **TURVATUNNE OHUS.** Kuidas vanem suhtleb vene keelt mitte oskava töötajaga?

Müüdid

Birute Klaas-Lang

Müüdid, mida kogemused ega teadusuuringud **EI KINNITA!**

- teises keeles õppimisega saavad hakkama ainult eriti andekad
- teises keeles õppimine vähendab oluliselt õpilaste ainealaseid teadmisi
- lastel on oluliselt raskem õppida, sest eesti keelt mitte valdavad vanemad ei saa neid toetada
- lastest kasvavad nn poolkeelsed – nad ei saa korralikult selgeks ei oma emakeelt ega teist keelt
- reaallaineid on teises keeles raskem õppida

AGA, vt Vt ka Villu Päärt Eesti- ja venekeelsete õpilaste PISA tulemustes haigutab suur lõhe.

Postimees, 4.dets 2018

<https://www.postimees.ee/6468761/eesti-ja-venekeelsete-opilaste-pisa-tulemustes-haigutab-suur-lohe>

Usaldus

- Riik - omavalitsus
- Omavalitsus – kool
- Kooli juhtkond – kogu meeskond
- Kooli meeskond - lapsevanemad

USALDUS EI OLE KUNAGI VALMIS...

- *Usaldus ei ole kaasavara, mida on kogutud sukasäärde, kuni see on saanud täis. Usaldust tuleb igal jumalahommikul uuendada, päevast päeva taastada, kasvatada nagu kapitali ja hoida nagu algkapitali.*

Lennart Meri (Eesti Vabariigi 79. aastapäeva kõne)

RÕÕMUD JA MURED UUE KOOLI LOOMISE VÕTMES

Riigigümnaasiumide kolleegide ja Narva linna erakordne abivalmidus.

Partnerite huvi ja suur koostöövalmidus.

Meie meeskond ja võimalus/vajadus alustada asenduspinnal – koos indentiteedi loome “raskustes”.

Koolipidaja on alati olemas. + palgatoetus.

Kõik õpetajad ei ole täiskohaga tööl – koolikultuuri panustamine erinev.

Õpilased harjuvad vabadusega, aga mitte nii kiiresti vastutusega.

Aitäh!